

Vlaams
Parlement

ingediend op **1861** (2018-2019) – Nr. 1
1 februari 2019 (2018-2019)

Voorstel van resolutie

van Freya Saeys, Peter Persyn, Griet Coppé, Ingeborg De Meulemeester,
Katrien Schryvers en Danielle Godderis-T'Jonck

betreffende het oprichten
van een samenwerkingsproject
tussen verschillende generaties
ter bevordering van vermaatschappelijking
van de zorg

TOELICHTING

Het Woonzorgdecreet zoals op 6 februari 2019 in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement goedgekeurd, kiest uitdrukkelijk voor vermaatschappelijking van de zorg. De memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet stelt uitdrukkelijk dat de achthonderd woonzorgcentra in Vlaanderen “de potentie hebben om zich te ontwikkelen (in samenwerking met het lokaal bestuur en de lokaal actieve en relevante actoren) als een ‘community hub’, een trefpunt waar mensen, het lokale bedrijfsleven, scholen, kinderdagverblijven en/of kleinere organisaties uit de buurt, de wijk, samen met het woonzorgcentrum initiatieven kunnen ontplooien met het oog op het ondersteunen van sociale cohesie en de leefbaarheid van de wijk/buurt.” (*Parl.St.* Vl.Parl. 1765 (2018-19) – Nr. 1).

Die centrale rol van woonzorgcentra in de gemeenschap vergt een nieuwe aanpak, zowel vanuit de woonzorgcentra als vanuit de bestaande actoren in de lokale gemeenschap. Gelukkig zijn er in Vlaanderen mooie voorbeelden van hoe die vermaatschappelijking van de zorg realiteit kan worden.

De basisschool van Vinkt kwam in de media omdat ze een leslokaal heeft in het nabije woonzorgcentrum Sint-Franciscus. Vijf jaar geleden dwongen verbouwingswerken de school om een klaslokaal buiten de school te zoeken en vond ze onderdak in het woonzorgcentrum Sint-Franciscus. Guido Vermaerke, leerkracht van het zesde leerjaar van de basisschool Vinkt, en Jolien Van den Velde, ergotherapeute van het woonzorgcentrum Sint-Franciscus van Vinkt, sloegen de handen in elkaar en zetten een intergenerationeel project op. De samenwerking bleek zo inspirerend dat besloten werd het project voort te zetten, ook toen de verbouwingswerken van de school tot een goede einde waren gebracht.

De rusthuisklas bleek een groot succes. Er ontstond een unieke uitwisseling van contacten tussen de leerlingen en de bewoners van het woonzorgcentrum.

Ouderen worden betrokken bij de activiteiten van de leerlingen. Ze volgen soms lessen mee. Ze lezen voor aan kleuters, doen mee turnoefeningen in de tuin. Leerlingen houden spreekbeurten voor een publiek van ouderen. Er wordt samen geknutseld enzovoort. Diploma-uitreikingen op het einde van het jaar en schoolfeesten, het gebeurt allemaal in het woonzorgcentrum. Niet alleen het zesde leerjaar komt in het woonzorgcentrum, ook andere leerjaren en de kleuterklassen ontwikkelen activiteiten in het woonzorgcentrum.

Zowel voor de bewoners van het woonzorgcentrum als voor de leerlingen is dit project een echte verrijking:

- ouderen worden betrokken bij de activiteiten van de leerlingen zodat er elke dag wel wat te beleven valt in het woonzorgcentrum. Het hoeft geen betoog dat de komst van de leerlingen leven in de brouwerij brengt in het woonzorgcentrum Sint-Franciscus;
- het woonzorgcentrum krijgt door de rusthuisklas weer een centrale rol in de gemeente. Doordat diploma-uitreikingen en schoolfeesten plaatsvinden in het woonzorgcentrum, komen naast de leerlingen ook ouders, grootouders en andere familieleden van de leerlingen over de vloer;
- leerlingen leren door het veelvuldige contact de ouderen beter kennen. Daardoor zien ze niet alleen de beperkingen van de ouderen, maar vooral wat de ouderen nog wel kunnen;
- via hun kinderen leren de ouders en familieleden van leerlingen totaal anders kijken naar ouderen. Dat geeft zonder enige discussie aanleiding tot een veel positievere beeldvorming met betrekking tot ouderen en ouderenzorg.

De rusthuisklas is een voorloper van wat de Vlaamse overheid in ouderenzorg wil realiseren: de vermaatschappelijking van de zorg. Het woonzorgcentrum is niet langer een aparte leefwereld in een gemeente, maar maakt deel uit van het maatschappelijke leven van de gemeente. De leerlingen van de rusthuisklas brengen de gemeente binnen in het woonzorgcentrum.

Vandaag organiseren we inleefmomenten voor jongvolwassenen om ze warm te maken voor een job als verzorgende, zorgkundige en verpleegkundige in de ouderenzorg. We stellen immers vast dat verpleegkundigen liever werken in hoog-technologische afdelingen van ziekenhuizen dan in woonzorgcentra. De rusthuisklas leert kinderen vanaf de kleuterklas dat het ook fijn kan zijn in een woonzorgcentrum. De drempel om te willen werken in woonzorgcentra wordt op die manier gesloopt nog voor hij kan worden opgeworpen.

De samenwerking tussen school en woonzorgcentrum in Vinkt leert dat die vorm van vermaatschappelijking kan worden gerealiseerd binnen de huidige wetgeving. Dat betekent niet dat het beleid nu genoegzaam achterover kan leunen. Het experiment leerde dat good practices kunnen helpen voor het wegwerken van enkele drempels. Zo stelden leerkrachten zich vragen hoe de verschillende activiteiten van de rusthuisklas te verzoenen waren met de eindtermen. Het vergt een zekere durf om buiten de gebaande paden te treden, zowel bij de scholen als bij de woonzorgcentra, om die intergenerationele samenwerking te kunnen laten slagen.

Het is dus belangrijk dat beleidsmensen aan scholen en woonzorgcentra de handvatten aanreiken zodat ze hun eigen project van intergenerationele samenwerking tot stand kunnen brengen. Die intergenerationele samenwerking hoeft zich trouwens niet noodzakelijk te beperken tot scholen en woonzorgcentra. Niet elke school heeft een woonzorgcentrum in de buurt. Er zijn ook andere samenwerkingsprojecten denkbaar, bijvoorbeeld met een voorziening voor personen met een handicap of een dagverzorgingscentrum. Er wordt vandaag ook al nagedacht over kinderopvang binnen woonzorgcentra. Ook dat zorgt ervoor dat een woonzorgcentrum wordt opengesteld voor de andere generaties.

De ondersteuningsmogelijkheden die volgens de indieners van dit voorstel van resolutie wenselijk zijn:

- het in kaart brengen van voorbeelden die vandaag tot goede resultaten leiden;
- het bundelen van de opgebouwde expertise van de rusthuisklas in een inspiratiegids;
- het verder uitwerken van de opgedane kennis en expertise door vormingstrajecten aan te bieden op het werkveld.

Dat vergt mankracht. De pioniers van de rusthuisklas hebben de afgelopen tijd heel veel inspanningen geleverd om geïnteresseerden te ontvangen en op weg te helpen. Maar uiteraard zal een grootschaliger project een meer structurele, personele verankering vereisen. In antwoord op een vraag van Freya Saeys over onderwijs aan kinderen in woonzorgcentra in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 15 mei 2018 stelde minister Jo Vandeuren trouwens: "Wat we concreet voor ogen hebben, is het verspreiden en promoten van die goede praktijken. Ik heb vastgesteld dat het begint met believers, zowel in de woonzorgcentra als in de scholen. Daar moeten er mensen zijn die er willen voor gaan. De mensen die ik gezien heb, waren bijzonder inspirerend. Hun aanpak was zeer aanstekelijk. Dat is belangrijk. Zoiets kun je moeilijk opleggen. Er moeten infrastructurele opportuniteiten zijn, maar er moeten vooral ook mensen zijn die dat als een win-winsituatie zien, zodat het niet bij één activiteit blijft, maar het een recurrent initiatief of een systeem wordt. Want het is natuurlijk gestart met een aantal eenmalige dingen en dan wat doorgegroeid. De eerste fase is duidelijk maken dat wij beleidsmatig vanuit twee invalshoeken dit soort projecten genegen zijn." (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2017-18, nr. 1925).

Over de mogelijke infrastructurele belemmeringen om samen te werken was de minister tijdens dezelfde commissiezitting zeer positief: "Een tweede punt is dat we bezig zijn met de afstemming van de infrastructurele normen. Dat is het onderwijs-welzijnsverhaal om een aantal normen van een aantal erkenningen meer op elkaar af te stemmen. Dat loopt wel, maar mijn globale vaststelling is toch dat er veel kan, als men dat wil, natuurlijk. Je kunt natuurlijk voor alles nieuwe regelgeving maken, maar men moet natuurlijk over inkomensgerelateerde plaatsen beschikken en erkenningen hebben. Men moet dus wel een aantal dingen hebben die de financiering vanuit de overheid mogelijk maken, maar er is weinig dat tegenhoudt om dat te combineren, zelfs indien je infrastructurele incentives nodig hebt. Onze administratie van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) is best wel in staat om gecombineerde projecten ook te bekijken. We doen dat regelmatig, wanneer het complexere projecten zijn waarbij vanuit verschillende hoeken investeringssubsidies gevraagd worden en VIPA dan zorgt dat dat intern geventileerd wordt en administratief mogelijk wordt."

Freya SAEYS
Peter PERSYN
Griet COPPE
Ingeborg DE MEULEMEESTER
Katrien SCHRYVERS
Danielle GODDERIS-T'JONCK

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de wensen van de Vlaamse overheid met betrekking tot de vermaatschappelijking van de zorg;
 - 2° het Woonzorgdecreet van [...];
 - 3° het project voor intergenerationele samenwerking 'De Rusthuisklas' in Vinkt, dat perfect past in het streven naar vermaatschappelijking van de zorg;
- overwegende dat die vormen van intergenerationele samenwerking vanuit het beleid moeten worden ondersteund;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
 - 1° een inventaris op te stellen van praktijkvoorbeelden van intergenerationeel leren en samenwerken (intergenerationele contacten) tussen ouderenzorg, welzijn, onderwijs en eventuele andere sectoren, met aandacht voor de mogelijkheden en beperkingen ervan, en met een overzicht van de eerste resultaten;
 - 2° op basis van die inventaris via het Steunpunt Mens en Samenleving een inspiratiegids met good practices te ontwikkelen en er vervolgens voor te zorgen dat het intergenerationeel leren en samenwerken via vormings-trajecten op het werkveld verder wordt uitgerold;
 - 3° de mogelijke belemmeringen op te lijsten die zich alsnog kunnen voordoen op het vlak van infrastructuursubsidiedossiers, waarbij wordt samengewerkt tussen de welzijns- en de onderwijssector, en die belemmeringen te remediëren;
 - 4° voor de acties, vermeld in punt 1° tot en met 3°, binnen de beschikbare budgetten, in 2019 de nodige financiële middelen uit te trekken en te zorgen voor het nodige personeel dat met die opdrachten kan worden belast.

Freya SAEYS
Peter PERSYN
Griet COPPE
Ingeborg DE MEULEMEESTER
Katrien SCHRYVERS
Danielle GODDERIS-T'JONCK